

EEN LUISTERVOORSTELLING DE MAASTUNNEL 9 ROTTERDAMMERS VERTELLEN

OVER DE MAASTUNNEL

Het startsein van de bouw van de Maastunnel geeft burgemeester Droogleever Fortuyn op 15 juni 1937. De architecten zijn J.P. van Bruggen en Ad van der Steur. De eerste tunnel van Nederland zou de beide Rotterdamse Maasoeveren met elkaar verbinden. De bouw verloopt volgens plan, tot mei 1940. De Tweede Wereldoorlog begint en de Duitsers bombarderen Rotterdam. De stad ligt in puin. Tijdens de eerste oorlogsdagen wordt het reeds voltooide deel van de tunnel door duizenden mensen gebruikt als schuilkelder. Later dient datzelfde deel van de tunnel als opvanglocatie voor mensen die dakloos zijn geworden. De eerste jaren van de tunnel vallen in een roerige periode.

De Rotterdammers zijn in 1942 nog druk bezig met het herstel van de binnenstad. Toch is er ook hoop voor de toekomst: midden in de verwoeste stad gaat in dat jaar de gloednieuwe Maastunnel open. De opening staat gepland op 14 februari, maar de autotunnel wordt uit noodzaak al eerder gebruikt. Door de strenge winter drijven er namelijk ijsschotsen in de Maas en kunnen de veerdiensten niet meer varen. De fiets- en voetgangersbuizen zouden alsnog met een ceremonie geopend worden, maar de feestelijkheden zouden dan door de Duitse bezetter georganiseerd worden. De Maastunneeldirectie ziet dit niet zitten en besluit om de tunnel vlak voor de ceremonie al open te zetten. Zo worden drie nieuwsgierige jongetjes uit Charlois de eerste gebruikers van de Maastunnel.

Vlak na de voltooiing van de tunnel komt het voortbestaan ervan al in gevaar. De Duitsers treffen voorbereidingen om hem op te kunnen blazen. Leden van het verzet krijgen hier lucht van en saboteren het ontstekingsmechanisme. Uiteindelijk wordt er niet meer gevochten in Rotterdam en komt de Maastunnel ongeschonden de oorlog door.

Na de oorlog wordt de Maastunnel symbool voor de wederopbouw. De eerste tunnel van Nederland is een moderne attractie, middenin het verwoeste Rotterdam. Bussen met toeristen stoppen er om de passagiers de kans te geven de 17 meter hoge roltrappen op en af te gaan. In de 21e eeuw blijkt de tunnel toe aan groot onderhoud. Dagelijks maken ruim 75.000 motorvoertuigen en rond de 5.000 fietsers en voetgangers gebruik van de tunnel. Renovatie en restauratie van het Rijksmonument is noodzakelijk. Dit duurt twee jaar en wordt in 2019 afgerond. Op zaterdag 5 oktober 2019 wordt de Maastunnel feestelijk heropend. De eerste tunnel van Nederland is nog steeds een cruciale verkeersader voor Rotterdam. Maar de Maastunnel heeft veel meer betekenis voor Rotterdammers.

DE VERTELLERS

IN WILLEKEURIGE VOLGORDE

„We gingen samen naar de Maastunnel en kwamen samen thuis. We waren 24 uur per dag bij elkaar.”

OVER DE LUISTERVORSTELLING

Negen Rotterdammers zijn geïnterviewd over de rol van de Maastunnel in hun persoonlijke leven. Heel vaak gaat het over de liefde, over een Noorderling die valt voor een Zuiderling, en andersom. We stellen hier de vertellers kort voor. Alle individuele verhalen zijn onderdeel van de stadsgeschiedenis en worden voor de eeuwigheid bewaard in het Stadsarchief Rotterdam. Van de mooiste, meest ontroerende of grappigste fragmenten uit de negen vertellingen maakten we een compilatie, samen met de muziek van componiste Marlies du Mosch is er zo een muzikaal tunnelportret door Rotterdammers zelf verteld. Duur ca. 20 minuten.

NOORD

Anneke Kradolfer Rotterdam, 1951

„We zijn al 46 jaar met elkaar getrouwd en we lachen nog steeds met elkaar.”

Ze ontmoette haar Zuiderling Rob Tol voor het eerst op een verjaardagsfeestje van haar zus, maar speelde eerst *hard to get*, voordat ze zich liet inpakken door deze ‘charmeur’. Uiteindelijk mocht de jongen van Charlois haar thuisbrengen in zijn aangezwengelde Eend.

Tot haar 22ste speelde haar leven zich voornamelijk af in het Rotterdamse centrum en in de Gouvernestraat, waar ze heel vrij opgroeide in het Venster en in de Lantaren, waar haar vader werkte als filmoperateur, conciërge en beheerder. Talrijke films, feesten en concerten maakte ze mee, ze zag legendes als Toon Hermans, Ramses Shaffy van dichtbij. Ook stond ze vooraan toen Jimi Hendrix optrad op Heliport. Anneke volgde een opleiding tot coupeuse en runt nu samen met Rob een adviesbureau op het gebied van marketing en communicatie. Ze zijn al 46 jaar getrouwd.

&

ZUID

Rob Tol Rotterdam, 1949

„Ik ben een jongen van Zuid, getrouwd met een stadse, uit het centrum.”

Hij is een echte Zuiderling, geboren op Charlois in een arbeidersgezin. Als kind kwam Rob al voor het eerst in de Maastunnel, lekker keten in de voetgangerstunnel. Aan de noordkant zag hij de Euromast verrijzen. Daarna kwam hij er met zijn fiets en vervolgens met Puch de roltrappen op. „Die had zo’n hoog stuur. Dat

was een heel gedoe om die goed de trap op te krijgen.” En uiteindelijk reed hij met zijn Eend door de tunnel, richting het centrum, waar hij vaak kwam en waar hij voor het eerst Anneke ontmoette, een meisje uit de Gouvernestraat. Ze was anders dan anderen en het duurde even voordat Rob haar voor zich won. Ondertussen was hij roadmanager voor de Swinging Soulmachine en wilde eigenlijk fotograaf of kunstenaar worden. De Maastunnel speelt een grote rol in Robs leven.

Na hun trouwen kreeg hij Anneke zelfs mee naar Zuid waar ze een paar jaar in Bloemhof woonden. Inmiddels wonen ze alweer jaren in Capelle aan den IJssel.

NOORD

Mieke Strik Rotterdam, 1946

„We gingen samen naar de Maastunnel en kwamen samen thuis. We waren 24 uur per dag bij elkaar.”

Ze is een Noorderling, een ‘hele echte’ en getrouwd met Zuiderling Paul Strik, die ze ontmoet heeft in de horeca en haar echte liefde is. In 1992 kregen ze allebei een baan als beveiliging in de Maastunnel, waar ze als meisje van 13, 14 jaar doorheen fietste met een vriendinnetje, naar de kermis op het Afrikaanderplein.

Mieke werd geboren aan de Overschiese Delftweg, langs de Schie, waar ze als oudste dochter al vroeg haar steentje moest meehelpen in het gezin. Als 12-jarige werkte ze in het huishouden bij vrienden van haar vader, die in de winkelbetimmering zat. Later werkte Mieke in de horeca, ook nog samen met Paul. Door omstandigheden raakte ze haar baan kwijt en las

in de krant dat de politie Zuidplein gastvrouwen en -heren zocht voor de Maastunnel, die in de jaren negentig beveiligers kreeg. „Ik heb er negentien jaar gewerkt. In 2011 ging ik met pensioen.” In 1998 trouwde ze met Paul. „En we zijn nog steeds heel gelukkig getrouwd.”

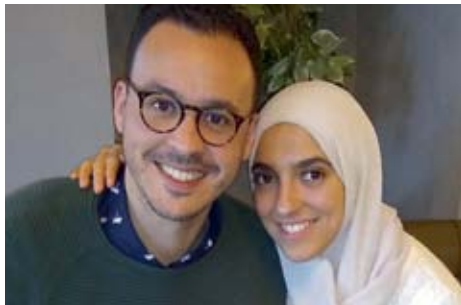
**&
ZUID**

Paul Strik Rotterdam, 1957

„Ik vond het altijd een hele belevenis, de roltrappen af.”

Net als Mieke is hij in 1992 begonnen met zijn baan in de Maastunnel, iets wat hij nu al 27 jaar doet en nog tot zijn pensioen hoopt te doen. Paul is een echte Zuiderling en groeide op in Zuidwijk in een gezin met acht kinderen. Zijn vader had een eigen binnenvaartbedrijf, met verschillende schepen. „Ik heb ook nog gevaren en in de horeca gewerkt.”

Als jongen kwam hij vroeger vaak in de tunnel, op zijn brommer van Zuid naar de Merwehaven of Lekhaven waar de schepen lagen van zijn vader. „Ik vond het altijd een belevenis. Als je de roltrappen afgang, had je links en rechts die kasten met de reclame, dat vond ik vreselijk mooi.” In de 27 jaar dat hij nu in de Maastunnel werkt, leerde hij veel tunnelgangers kennen. „Kleine kinderen die ik zag fietsen, zijn nu opeens getrouwd. En dan komen ze op gegeven met een dikke buik voorbij. Hartstikke leuk.” In 1997 vroeg hij Mieke ten huwelijk. Ze wonen inmiddels alweer 17 jaar in Barendrecht.

NOORD

Ouiam El Bouchtaoui-de Graaf

Rotterdam, 1989

„Rijden door de Maastunnel vond ik als kind heel bijzonder, met al die lampen, en spannend. Pas later kwam ik erachter dat we onder het water waren.”

Ze is geboren in het Oude Noorden en groeide op als jongste telg in het gezin met drie oudere broers en haar ouders. „Maar ik kwam ook vaak op Zuid, daar woont de familie van mijn moeder.” Ze voelt zich hoe dan ook een echte bevoorrechte 'Rotterdammer'. „Deze stad heeft meer dan 170 nationaliteiten. Ik had een Turkse vriendin, een Surinaamse vriendin en ik vond dat heel gewoon. Ik besepte later pas wat een verrijking dat is, daar ben ik echt dankbaar voor.” Ouiam werkt als schuldhulpverlener voor de gemeente Rotterdam. Van haar moeder heeft ze veel meegekregen: geduld, doorzettingsvermogen en een grote liefde voor de familie.

„Mijn moeder komt uit Targuist, Noord-Marokko en is de oudste van een grote familie, een echt familiemens, ze voelt zich heel erg verantwoordelijk voor hen. Die behoefte heb ik ook, om iedereen bij elkaar te brengen.” Ouiam is sinds kort getrouwd met Rachid, die ze leerde kennen via de man van haar beste vriendin. Rachid is half Marokkaans, half Nederlands-Indisch. Ze wonen nu op Zuid, in dezelfde straat als twee tantes van Ouiam. „Ik voel me hier ook thuis.”

**&
ZUID**

Rachid de Graaf Venray, 1989

„Door de Maastunnel ben ik het snelst thuis, bij mijn vrouw.”

Hij komt van het verre zuiden en groeide op in Venray, ook vlakbij de Maas. Rachid droomde al gauw van een leven in de stad. Na zijn middelbare school ontvluchtte hij daarom zijn dorp en woonde in verschillende steden, onder meer in Eindhoven vanwege zijn studie aan de Technische Universiteit. Zelfs in New York had hij even zijn adres, maar hij kwam uiteindelijk in Rotterdam, op Zuid. „Deze stad heeft wel mijn hart veroverd.” Zijn ouders wonen inmiddels ook in Rotterdam. Rachids vader is geboren in voormalig Nederlands-Indië, kwam als 17-jarige jongen naar Nederland en was door Marokkaanse vrienden vaak in Marokko op reis. Daar werd hij een keer overvallen, waarbij hij zijn geld en paspoort kwijt was. Een Marokkaanse man die Nederlands sprak,

hielp hem en nam hem mee naar huis. Die man bleek een mooie zus te hebben: Rachids moeder. „Zo hebben mijn ouders elkaar ontmoet.” Hij worstelde soms wel even met zijn identiteit, maar vindt het nu een rijkdom dat hij zoveel verschillende culturen meekreeg: de Nederlandse, de Indonesische, de Marokkaanse én de Limburgse (carnavals)cultuur. „Tijdens onze bruiloft wilde ik een polonaise beginnen, maar dat was iets te veel van het goede.”

EN OOK:

Ellie Rietveld Rotterdam, 1940

„Zodra ik wat groter werd, ging ik met een vriendinnetje op de fiets de tunnel door naar de stad. En dan gingen we een sorbet eten bij de Hema.”

Ze werd geboren in Noord, maar groeide op Zuid op, in de Goereesestraat, destijds de laatste straat van Rotterdam met uitzicht op de oneindige grasvlaktes.

Voor ze het wist speelde ze in het Ro Theater als een van de twee Sissies. Later vormde ze jarenlang het duo 'Breng je moeder mee', met Ina, de moeder van Loes Luca. Ze speelden in wijkcentra in en rond Rotterdam. Ellie was enig kind, volgde als een van de eerste lichting meisjes hbs b en ze schreef verschillende boeken, waaronder een over haar jeugd. Later werd ze directeur van de Schouwburg in Dordrecht en zakelijk leider van Meekers Danscompany.

Anne Mercedes Langhorst Peru, Lima, 1975

„Door de Maastunnel ben ik er achter gekomen dat Rotterdam veel meer te bieden heeft.”

De kunstenares, schilderes en schrijfster noemt de Maastunnel een waar kunstwerk. Als 2-jarig reisde ze van Peru naar Nederland om bij haar adoptieouders te gaan wonen. Door de kunstacademie kwam ze in Rotterdam terecht en is daar gebleven. Door de liefde leerde ze de stad kennen. Haar vriend nam haar ook eens mee naar een lezing over Abraham Tuschinski. Zo leerde ze dat deze Pools-Joodse migrant en naamgever van de Amsterdamse bioscoop (1921) ook een lange Rotterdamse geschiedenis kende; de oorlog verwoestte zijn vier Rotterdamse bioscopen en uiteindelijk ook zijn leven. Ter ere van hem ontwierp ze een lichtsculptuur.

Rein Wolters Rotterdam, 1946

„Ik heb de catacomben van de Maastunnel mogen bekijken en toen dacht ik: wat zijn wij toch een vooruitstrevend volk.”

Hij werd geboren in Katendrecht en groeide op in Hillessluis, waar hij als 6-jarige al zijn eerste guldens verdiende als knechtje van de melkboer. Een welkome aanvulling voor het gezin met totaal negen kinderen van wie Rein de één-na-oudste was. Thuis stierven ze van de armoede. Later zou hij zijn leven aan de stad wijden, als journalist, als schrijver en als vrijwilliger. Ruim vijftig boeken schreef hij over Rotterdam. Zijn inzet leverde hem vele onderscheidingen op, waaronder de Erasmus-speld en de titel Lid in de Orde van Oranje Nassau.